

ॐ

શ્રી પરમાત્માને નમઃ

દેવારામકૃત કીર્તનમંથા

ભાગ-૧ લો.

૨૫૫

છપાવી પ્રતીક કરનાર:-

દેવારામ બહાલદાસ સોળંકી.

ગામ નીકોલ-અમદાવાદ.

વણકરવિજય પ્રી. પ્રેસ. હડીયાંગ મીલની ચાલીમાં,
સરસપુર.

આવૃત્તી ૧ લી.

પ્રત ૨૦૦.

આ અમુલ્ય પુસ્તકની કીમત
માત્ર બે આના.

ગ્રાંથાલય વિજ્ઞાપીક ગ્રંથાલય
જામનગર ગ.દ
ગુજરાતી ગ્રંથોત્સવ દિવસે

૧૦૨૬૬

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૦૨૫૬ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ ઇતિહાસ-૧

વિષય ૩-૪

સાધુ દેવારાંમનુ દુક જીવન ચરીત્ર

દેવારાંમ માહારાજનો જન્મ પાટણ
પ્રગણામાં ચમાર જ્ઞાતીમાં થયો હતો
પરંતુ તેમનાં માતા પીતા ગુજરી જવા-
થી બાળપણમાં તે અમદાવાદ આવી
લાણ્યાહતા બાળપણથીજ તેમની ધર્મ
ભાવના વીણેલાહતી તેમનાગુરુ અમદા-
વાદના લક્ષ્મીરામ મહંત હતા પરંતુ
ભેખ આપનાર દીક્ષાગુરુ પંજાબ ની-
વાશી મહાત્મા ચમનનાથ હતા

દેવારાંમનાં લગ્ન થયાપછી તેમનાં
ધર્મ પત્નીને સામેલાઈ કરાંચી બંદર
જઈ રહેતાહતા કરાંચીમાં નોકરી કરી
મોહોયા વખત સંત સમાગમમાંજ-
ગાળતા હતા તેમના પાસે ઘણાજ
સંત મહાત્માઓ આવતાહતા તેઓની
રસોઈ પાંણીનુ ખરચ પોતાની કમ્માંબી
માંથી પોતાનુ ગુજરાંન ચલાવી બા-
કીનો ભાગ સંતશેષમાં વાપરતાહતા

સાધુ દેવારામનું દુકં લખન ગરીબ

કેટલાએક વર્ષો કરાંચીમાં રહી (૪૫) વરસની-
 ઉમરમાં તે અમદાવાદ આવી રહ્યા હતા તેપછી
 તેમણે લોક કલ્યાણાર્થે ઉપદેશદેવો સરકારી હોતો
 ગાંધી નરોડા મંડળે તેમની સારી સેવા બજાવી હતી
 તથા એક નહાંતું મંદીર બાંધી આપ્યું હતું પણ-
 તેઓ કહેતા હતા કે મંદીર તો મહાન પુરુષો મહાતોને
 હોય આપણે તો દુટીફાટી ઝુપડી હોય. તેથી તે
 કાળુપુર કાંમનાથ માહાદેવના વાડામાં રહેતા હતા
 શ્રીમદ્ ભાગવત ગીતા ચંદ્રકાંત સુંદરવીલાસ
 અમૃતધારા ચોખવાશીષ્ટ રાંભાયણ ગુરૂવીવેકાદી
 પુસ્તકો તે પાસેજ રાખતા હતા અમદાવાદ જલ્દી
 કડી ખંભત વીચેરેમાં તેમના અનુયાયીઓ આ-
 શરે ૨૦૦ માંણસ છે દેવારામ કોઈને શીષ્ય
 ધારતા નહતા પણ સતસંગી માંનતા હતા અને
 ગાંધીગાંધી તેમને તેજાવી લજ્જ કરાવતા હતા
 અને તેમને તેજાવતા હતા પણ તે પાટની કીયા
 કદી કરતા નહીં તથા લજ્જ પણ ગાતા નહીં

સાધુ દેવારામનું હું છું જાણીતું

હતાં સર્વધર્મનું સહસ્ય સર્વે સાસ્ત્રનો સાર અને
 મનુષ્યજન્મનું સ્વાર્થક તે સરળરીતે સમજાવતા-
 જેમજેમ. હજારોનું પ્રપ્ત કરતા તેમતેમ વધારે
 આનંદીત થઈ શાન્તીથી સપટ ખુલાસા કરતાહતા
 વળી ભય શોક ચીન્તા નીન્દા આડંબર તેમનામાં
 કદી જોવામાં આવતું નહીં તે ખાંપાંનાદીમાં-
 વદાળ માંનતાં નહીં તેમ તેનો દુર્યોગ કરતા -
 નહીં વળી જ્ઞાનઆપવાની નેમનામાં અનુપમશક્તિ
 હતી તેમણે સાદુજીવન સાધારણ સ્થિતિનું અને
 ધર્મ લક્ષી નરશી મહેતાનું ભાંનકરાવે એહહુ
 કોઈનીપાસે કદીમાગણું નહીં દયા દામા જરૂર ને
 સતોશ એ તેમના ખાસ ગુણ હતા તેમનો ધર્મ
 વાસ સદંત ૧૯૭૭નામાગશર સુદી પવેના દીને
 થયેહતો ગાંધી સહજપુરમાં ગઢવી ફકીર બાલુએ
 મોતાની જમીનમાં તેમના સખની સમાદી કરીછે
 તેમની પાછળ કદ સંતાંન નથીપણ સતસંગીએની
 મોહાટી પ્રજા તે મુકીગયાછે.

મસ્તાવના

સાધુ દેવારાંમનાં ભજન ભગભજ આશરે ૭૦૦૭
 પણ તે બધાં છપાવી બહાર પડવાની અનુકૂળતા
 ન હોવાથી હાલમાં ફક્ત બારજ ભજન બહાર
 પાડવામાં આયાંછેપછી ધધર ધધધધ આગળ
 થાયતેબર સાધારણ જ્ઞાનવાળા મનુષ્યને આભજન
 વીરસ ભાગતાંહસે પણ નીર્ગુણ શીર્ગુણની એકતા
 સમજનાર તથા ધધરનુ અનંદપણુ જાણનાર
 વીરેકી હરીજન આ ભજની મહતા જાણે
 વજ્રાલેખેતો સતસંગીઓને તથા વીરેકી હરીજનો
 નેમાટેજ આ પુસ્તક છાપવામાં આંબુંછે

આ ભજનોમાં કડીખેજના તથા સજ્જના અક્ષરો
 કાંઈદોરાહોયતો મહેરબાનીથી સુધારીને દોરાનુ
 કારણએકે આપુરના કતાર કવી નહતા પણ
 અનુભવીકતા માટે હજારો ભાષ્યોને વીનતી
 કરીએછીએકે આં ભજનોને સુધારી રાગમાંલઈને
 વાંચવાને મહેરબાની કરશેજી

(અસ્તુ) લી. સેવક ખુશાલદાસ પુનરાંમ યાદવ

(૧) સાધુ દેવારાંમ કૃત કીરતન માળા
કીરતન ૧ છુ. રાગ ઘોળ

- પ્રથમલાગુ સતગુરુજીને પાયરે,
તેથી મારાં શુભ કારણ સીધથાયરે; ૧
- વીવેક વીચાર ગુરુજીના કહેવાયરે,
તેને ભણતાં અનુભવ ઊદય થાયરે; ૨
- પાંચે વીસય પાંચેપાંચકહેવાયરે
ગુરુજી મળેતાં મુઘ વિવેકશુધ થાયરે; ૩
- ઈગલા પીંગલા શુભમણા કહેવાયરે;
ગુરુજી મળેતો હંસ ત્રવેણીમાં નહાયરે; ૪
- તખત ત્રવેણી ભમર ગુફા કહેવાયરે,
સોહંગ રાંમ અખંડ પદ ત્યાં લેવાયરે; ૫
- બ્રહ્મત શ્વપન મુક્ષુપતીનીછે ફેરીરે
તુરીયા પદથી જિનમુનીછે આધેરીરે; ૬
- મુળકમળશ્રીહીંગમદોરી હંસોજાયરે,
અસંગ દેશમાં આપોઆપ સમાયરે; ૭
- નાથ ચમન દેવારાંમના કહેવાયરે,
ઓહંગ સોહંગ આપઅરૂપ ત્યાંથાયરે; ૮

(૨) સાધુ દેવારાંમ કૃત કીરતન માળા

કીરતન ૨ જી. રાગ ધોળ

ધન્ય ધન્ય ગુરૂએ ગોવિંદ બતાયારે,
સોહંમ રાંમ રણુકાર દેશમાં આયારે; ૧
પરા નાલી નેણે નાસીકામાં લાયારે,
પરા સરોદે પ્રેમ અગન માંઆયારે; ૨
તખત ત્રવેણી ઉનમુની એગુણ ગાયારે,
ત્રણે પાંછે અલ્પકરીને પંથ પાપારે, ૩
સંકલ્પ વીકલ્પ તલ નીરવિકલ્પ લાયારે,
દાશદેવા રણુકાર ધરમાં આયારે; ૪

કીરતન ૩ જી. રાગ ધોળ

પરથમ નમુ સતગુરૂને આશણેરે
જમાવ્યારે સીહણદુધ સોના વાસણેરે ૧
પરથમ ગુરૂએ સજ્જ મુખાવ્યો મારાકાનેરે
જ્ઞાનગરીની મુરતાકમળ મુખધ્યાનેરે; ૨
બીજીનીએ વીવેક વીચાર ગુરૂએઆણેરે
લવણાગરમાં છુટતાં હાથમારો ઝાલ્યોરે; ૩

(૬) સાધુ દેવારાંમ કૃત કીરતન માળા

તીજી શીઢીએ તુરત ત્રણેગુણ તોડયારે	
પાંચ પચાસથી લઈને પેલીપાર બેડયારે;	૪
ચોથીશીઢીએ અંતકરણ ભેદ પાચારે	
અહંતા મમતા મારી અગમ ઘર આચારે,	૫
પાંચમી સીઢીએ પાંચે ચોર લીધા પકડીરે	
મન પવન બન્ને લીધાં અંતે ઝકડીરે;	૬
છઠી શીળીએ તખત ત્રણેણીમા નહાયારે	
રણુકારમાં અખંડ તખત દરસાયારે;	૭
સાતમી સીઢીએ મુન્ય ઘોને મુરતા લાગીરે	
સેશ દળપર રહ્યાછે હરદમ જાગીરે	૮
આઠમી શીળીએ અનહદ પેલેપાર પેખ્યારે	
નાબી નેણુ ત્યાંથી પેલેપાર દેખ્યારે	૯
નવમી સીળીએ નવેદરવાજા દરસાયારે	
અરૂપ ધામ મુરઝા કોઈ સંતે પાચારે	૧૦
દસમી સીળીએ આપો આપ અલેખરે	
બારે પંથ નહીં ભેખને કોઈ શોખરે	૧૧

(૪) સાધુ દેવારાંમ કૃત કીરતન માળા

દેવારામ રણુકાર દેશ અમાસારે
ખુસ્તક પોથી શુરેબલે આ સંસારારે ૧૨

કીરતન ૪ શુ રાગ ધોળ.

પરથમ હુતો નમું ગુરુજના પાયેરે
તેથીમારાં સરવે કારજશીધ થાયરે; ૧
મોટમ પદથી હંસો તણાયો બાયરે
ગુરુ વીના જંબળા દુરકેમ થાયરે ૨
આરેખાંણ્યમાં હંસો ધણો અકળાયરે
ગુરુવીના ચોરાસી કેમ દુરથાયરે; ૩
દાસદેવા ગુરુમતાપે પંથપાયારે
ગુરુ જ્ઞાને સરવેજ શીધ થાયરે; ૪

કીરતન ૫ શુ રાગ ધોળ

પરથમ દાતા ગુરવા મથુપતી હઠીએરે
આરેદળે મુળાધારમાં લઈએરે, ૧

(૫) સાધુ દેવારાંમ કૃત કીરતન માળા

બીજેદાતા પ્રજ્ઞા સાવીત્રી કહીએરે	
ખટ દળે લીંગાકમળમાં લઈએરે;	૩
ત્રીજેદાતા વીજ્ઞુ લક્ષ્મી કહીએરે	
દસદળે નાભી સ્થાનમાં લઈએરે;	૪
ચોથેદાતા શીવશક્તિ બે કહીએરે	
અનાહદમાં આરદળે ત્યાં લઈએરે;	૪
પાંચમે દાતા સરસ્વતીદેવી કહીએરે	
વશુધામાં સોળ દળે ત્યાં લઈએરે	૫
છઠે દાતા નીરંજન દેવા કહીએરે	
અક્ષર દળ બન્ને તેમાં લઈએરે;	૬
સાતમે દાતા મન બુદ્ધી બે કહીએરે	
બ્રહ્મરંધમાં અક્ષર બે ત્યાં લઈએરે;	૭
આઠમે દાતા અનહદ ધનધાર માજેરે	
વીણા જંત્ર મોરલી મધુરી ત્યાં વાજેરે;	૮
નવમે દાતા નર નારાયણ પરબધારે	
શેષ કંઠે શોકે મ સુખાણને નીરખ્યારે;	૯

(૬) સાધુ દેવારાંમ કૃત કીરતન માળા

હસમે દાતા હસો દીશા જોયુ હેરિર
સાંત સમુદર માજી રહ્યા ઉઠે હેરિર; ૧
એકાદશીએ આરંપાર જોયુ નીલાળરિ
બાહાર ભીતર લાગીરહીએ અખંડ તાળરિ; ૧૧
બારમે દાતા આપ અરૂપ ત્યાં જોયુરે
આવા ગમન દુખદુ સરવે જોયુરે; ૧૨
હાશ દેવા મહાપદ આપ કમાયારે
અરૂપ દેશમાં આપોઆપ સમાયારે; ૧૩

કીરતન ૬ કુ

ધુપ પડે ધરતી તપેરે એ રામ.

પરથમ ગુરૂજને વીનવુરે
અમમ બતાવ્યા નીસધાર
શોહંમ તારી જાનમારે ૨૬ ૨
ચતુર વીવેક વીચાર હેરે
બીજે વેરામ અનુલભ સાર શોહંમ ૧
શાન્તિ જોધએતો મુક્તમણમારે
જેનુ નીરવીકલપ છે નામ શોહંમ ૩

(૭) સાધુ દેવારાંમ કૃત કીરતન માળા

જાગ્રત શ્વપ્ન મુક્ષુપતીરે		
તુયા અતીત પેલેપાર;	શોહંગ	૪
હિનમુંની આશણ આપનુરે		
તખત ત્રવેણી પેલીપાર;	શોહંગ	૫
ગઢરે રણુકાર ગેખમારે		
પડેરે નગારાંની ઠેર;	શોહંગ	૬
ગગન મંડળ ગેબી ધોન્યમારે		
સંત પોકયા કોઈ સાર	શોહંગ	૭
અટલ કુંવારી નારી એકછંરે		
જેતુ મુર્તા રાણીછે નાંમ;	શોહંગ	૮
સંત મલેતો શુખ પાંમશોરે		
ગુરૂ પ્રણાદે તે નાર;	શોહંગ	૯
ચાર જુગથી દેવા ફરતારે		
નાથ ચમને પરણાવી એનાર;	શોહંગ	૧૦
કીરતને ૭ મું રાગ ઉપર પ્રમાણે		
ગગન ગરજે ગેખ ધોન્યમારે		
પડેરે નગારાંની ઠેર		
શોહંગ તારા દેશમારે	૨૬	૧

(૮) સાધુ દેવારાંમ કૃત કીરતન માળા

પરથમ નાભીથી ચાલતારે		
તત્વ સરવે લીનથાય	શોહંગ	૨
નાભી નાશીકા નેણ આગળેરે		
ત્યાંતો આપ અરૂપ દેખાય	શોહંગ	૩
નીરગુણ શીરગુણ મારો સાયબોરે		
એતો માયા મઠમાં દેખાય	શોહંગ	૪
મંગા જમના બે ચાલતીરે		
પરા ચાલેછે ભરપુર	શોહંગ	૫
તખત ત્રવેણી તાળી પડેરે		
ગઢ રણુકાર માંહી	શોહંગ	૬
ગુઢ સખઢ ગુરુ દેવનારે		
સંતવીના મરગમ નાહી;	શોહંગ	૭
નીર ક્ષીર મળ સરવે એકઠારે;		
હંસ બુદ્ધ કરી જોય;	શોહંગ	૮
અરૂપ લખજો આતમારે;		
દેવા આપ અરૂપ નીરાધાર;	શોહંગ	૯

(૯) સાધુ દેવારાંમ કૃત કીરતન માળા

કીરતન ૮ મું

આજ આનંદનો દીનછે અમારે એ રાગ

મેં ગરીબા કહું નવજાંણુ

ઝે જાંણુ તે ધીંજાંણુરેહોજી ૨૬

ચરાણુ પાતકા પાતાળે જોણુ

મુગટ આકાશ પરમાણુરેહાં મેંગરીબા ૧

ધરણી આકાશ બે નાંમઠરાયાં

વચમાં અરૂપ સમાણુ રેહોજી

નુરત મુરતથી ધ્યાન ધરતાં

ગુરૂ અરૂપ દરસાચારેહાં મેંગરીબા ૨

સાત પાતાળ ને સાત આકાશ

સર્વેમાં આપ સમાયા રેહોજી

અહુદ તબકથી અપરં પારા

માહા સોહંમ ધુપ છાંયા રેહાં મેંગરીબા ૩

કોઈ કહેછે આવી શેષપર

સર્વે ધરા ત્યાંધરીયા રેહોજી

માહા સોહંમના તેજુપર

પીંડ બ્રહ્માંડ રચાયાં રેહાં મેંગરીબા ૪

(૧૦) સાધુ દેવારાંમ કૃત કીરતન માળા

અમર માળીરે બાગ રચાંચે
ભાત ભાતી પુષ્પ ઉગ્યાં રેહોજી
પલ પલ પાંણી સીચે બાગમાં
નહીં રંગ રૂપ કાચારેહાં મેંઝરીબાં ૫
વેરાટ રૂપ વીશ્વંભરે લીધુ
દીવસ રજની કરતા રેહોજી
ચંદ્ર સુરજ બે લોચન કહીયે
ચોતરૂં ફેરા ફરતારેહાં મેંઝરીબાં ૬
અખંડ ભ્રમાંડથી સબદ્યાયા
મકંતી પુરશ બે જાચારેહોજી
પાંચ પચીસને સંઘમાંડીધા
ગુણ રસે સંઘ લાય.રેહાં મેંઝરીબાં ૭
દાસ દેવાને ચમન મળીયા
બે ભરમના લાંબુ રેહોજી
મૃપ્ત ગેયમા ભજન કરીશ્યે
એકદીન વહીજારે નહાણુરેહાં મેંઝરીબાં ૮

જાહેર ખબર.

અમારા માનવંતા મહેરબાન વણકર જાતીના
ભાઈઓને ઘણીજ વીનંતી સાથે બલામણુ કરવામાં
આવે છે કે આમદાર સરકાર બહાદુરની પરવાનગી
મેળવી જમોએ શ્રી વણકરવિજય પ્રીટીંગ પ્રેસ
આ નામનું છાપખાનું ઉઘાડેલું છે. માટે હે-રબીલો,
બજનની પત્રીકાઓ વીગેરે છપાવવાની હુદ્દા હોય
તેઓએ જરૂર પધારવા મહેરબાની કરવી.

આસ્તર ખુશાલદાસ પુંજરામ યાદવ

ઠેકાણું સરસપુર પાસે

શ્રી હરીશીંગ મીલની આલીમાં-અમદાવાદ.

